58. ULUSAL PSİKİYATRİ KONGRESİ
Değişen Zamanlarda Psikiyatri
19 - 23 EKİM 2022 | KAYA İZMİR HOTEL & CONVENTION CENTER

SS-043 [ŞİZOFRENİ VE DİĞER PSİKOTİK BOZUKLUKLAR]

ŞİZOFRENİ HASTALARINDA ÖZGÜR İRADE İNANCININ İÇ GÖRÜ VE İLAÇ UYUMU ÜZERİNE ETKİSİ

İkbal Vildan Güldeste, İrem Akyol Ertekin, Hande Ayşenur Bayraktar, Burçin Çolak, Bedriye Öncü Çetinkaya
Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, Ankara

GİRİŞ ve AMAÇ: Şizofreni hastalarının tedavisinde ilaç uyumu oldukça önemlidir. Tedavi uyumunda, tedaviyle doğrudan ilişkili görünmeyen hastalık dışı konularla ilgili tutumlar da önemli olabilir. Bunlardan biri de özgür iradedir. Özgür irade inancı şizofreni hastalarında hastalığa ve sosyal hayata adaptasyonda belirgin rol oynamaktadır. Özgür iradeye ilişkin tutumların şizofrenide semptomatoloji üzerindeki etkileri araştırılmış; fakat iç görü ve ilaç uyumu gibi klinik açıdan önemli parametreler üzerine etkileri araştırılmamıştır. Çalışmamızda, özgür irade inancının şizofreni hastalarında ilaç uyumu ve iç görü gibi birbiriyle yakından ilişkili bu klinik parametrelere nasıl yansıdığının değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

YÖNTEM (Etik Kurul onay kararı ve numarası belirtilmelidir): Çalışmada, 18-65 yaş arası, remisyon kriterlerini karşılayan 50 şizofreni hastası ve yaş, cinsiyet ve eğitim açısından eşleştirilmiş 50 sağlıklı kontrol dahil edilmiştir. Her iki gruptan katılımcılar; sosyodemografik veri formu, özgür irade envanterini doldurmuşlar ve şizofreni grubu ayrıca ilaç tutum ölçeğini doldurmuştur. Hasta grubuna ayrıca PANNS ve içgörü değerlendirme ölçeği uygulanmıştır.

BULGULAR: Hasta ve kontrol grupları arasında özgür iradeye dair dört alt faktörden (kaderci belirlenimcilik, bilimsel belirlenimcilik, rastgelelik ve özgür irade) hiçbiri sağlıklı kontrollerden istatistiksel açıdan anlamlı farklılık göstermemiştir. Hasta grubunda, özgür iradeye inanç düzeylerinin iç görü düzeyi ile pozitif yönde, ilaç yan etki duyarlılığı ile negatif yönde ilişkili olduğu saptanmıştır. Ayrıca bilimsel belirlenimcilik alt ölçeğindeki yüksek puanların, ilacın iyileştirici ve koruyuculuğuna yönelik olumlu tutum ile ilişkili olduğu görülmüştür.

TARTIŞMA ve SONUÇ: Şizofrenide tedavi uyumu ve içgörü tedavi başarısını etkileyen en önemli parametreleri oluşturur. Ne var ki bu parametrelerin hastaların genel felsefi tutumları ile ilişkisi önem arzedebilir. Örneğin, özgür iradeye inanç, hastalığa ve tedaviye yönelik olumlu bir tutumu yordayabilir. Özgür irade, edilgenliği azaltan, kontrol odağını içe kaydıran, özyeterliliği destekleyen ve yüksek iç görü düzeyi ile ilişkili iyileştirici bir etmen olarak düşünülebilir. Şizofreni tedavisinde psikoeğitimi şekillendirirken hastaların özgür iradeye dair tutumlarının dikkate alınmasının önemli olacağı edeceği söylenebilir. Ayrıca ilaç uyumunu artırmada bilimsel belirlenimciliğe yönelik tutumun desteklenmesi katkıda bulunabilir.

Anahtar Kelimeler: İç görü, ilaç uyumu, özgür irade, şizofreni